

„Basarabia e România”?

– dileme identitare și (geo)politice în Republica Moldova

Dan Dungaciu este profesor universitar la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială a Universității din București și Directorul Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române (ISPRI). A studiat sau a lucrat ca cercetător asociat în diverse instituții occidentale: Fernand Braudel Institute (Binghamton, SUA), Max Weber Centre for Advanced Cultural and Social Study (Erfurt, Germania), Department of Political Science and Public Administration – Law, Economics and Political Sciences' School of Athens (Atena, Grecia), Central European University (Budapesta, Ungaria), Department of Social Sciences – Anglia Polytechnic University (Cambridge, Marea Britanie), Institut für die Wissenschaften vom Menschen (Viena, Austria), Max Planck Institute for Social Anthropology (Halle, Germania), Triangle Research Centre (North Carolina, USA) etc.

Este membru al mai multor asociații internaționale și naționale de profil. Este laureat al premiului Dimitrie Gusti pentru sociologie al Academiei Române (1995) și al Premiului Internațional pentru Sociologie al Universității din Istanbul (2001). Este deținător al distincției de stat „Meritul de Onoare” al Republicii Moldova, decernat la 29 decembrie 2009. În anul 2010 a deținut funcția de consilier prezidențial pentru integrare europeană al președintelui Republicii Moldova, Mihai Ghimpu.

Este autorul a zeci de studii de specialitate și a numeroase lucrări de profil, printre cele mai recente numindu-se: *Națiunea și provocările (post)modernității* (2004), *Moldova ante portas* (2005), *România și românii din jurul ei* (2006), *Portrete și controverse* (2007), *Cine suntem noi? Cronici de la Vest de Est* (2009).

Dan Dungaciu

„Basarabia e România?”

– dileme identitare și (geo)politice
în Republica Moldova

CARTIER

istoric

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr.24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel./fax: 34 64 61. E-mail: casacartii@cartier.md

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83. E-mail: libraria9@cartier.md

Colecția *Cartier istoric* este coordonată de Inga Druță

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Inga Druță

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Ana Cioclo

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Combinatul Poligrafic (nr. 10740)

Dan Dungaci

„BASARABIA E ROMÂNIA”? – DILEME IDENTITARE ȘI (GEO)POLITICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ediția I, mai 2011

© 2011, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Dungaci, Dan

„Basarabia e România”? – dileme identitare și (geo)politice în Republica Moldova / Dan Dungaci;

– Ch.: Cartier, 2011 (Combinatul Poligrafic). – 464 p. – (Colecția „Cartier istoric”). – 510 ex.

ISBN 978-9975-79-677-4

32

B 56

Cuprins

<i>Introducere: Identitatea, moldovenismul europeanist și alegerile de la 28 noiembrie 2010</i>	9
<i>Partea I. Liniștea dinaintea furtunii (decembrie 2008 – martie 2009)</i>	59
Integrarea europeană și proiectul (anti)identitar al Republicii Moldova	62
Vecinul „turmentat” și politica externă de la televizor	66
Ce uită prietenii noștri baltici în Republica Moldova	70
Anul (geo)politic 2008 în Republica Moldova	73
2009, sub semnul crizelor oportune	77
Diviziile lui Grigore Vieru	81
Liniștea dinaintea furtunii?	85
Lecțiile deciziei de la Haga	89
Criza globală, campania electorală și securitatea Republicii Moldova	92
La un an de la Kosovo, gândim în termenii Tiraspolului?	96
De ce a venit Lavrov la Chișinău?	101
Neutralitate față de UE?	105
Trei erori strategice în electorală	109
Cifre, sondaje și strategii electorale	112
5 aprilie, dincolo de cifre și aparențe	116
Semnificația geopolitică a votului din 5 aprilie	120
<i>Partea a II-a. 7 aprilie – „revoluția oranj” fără CNN. Spre noi alegeri (aprilie – iulie 2009)</i>	125
Estul și Vestul se confruntă la Chișinău	129
„Puterea celor fără de putere”? Să fim serioși... ..	132
Cine se teme de cetățenia europeană pentru basarabeni?	136
În ce monedă se va deconta „stabilitatea”: rublă sau euro?	140
Alegeri anticipate? 10 argumente pro	144
Zece argumente împotriva alegerilor repetate	148

De ce Opoziția nu poate renunța la alegeri anticipate?	152
Fantoma „stabilității” bântuie în Republica Moldova	156
Republica Moldova: punct – și de la capăt	161
Calul troian era... lup?	165
Statalitatea ca diversiune electorală	169
Rusia „stabilizează”, Voronin șantajează și UE oftează	173
Cred, cu toate că e absurd!	177
Nici Obama, nici Medvedev nu vor vota la 29 iulie!	181
Comuniștii plătesc muzica, Opoziția trebuie să schimbe partitura!	185
România, sondajele și „generalul iarnă”	189
Partea a III-a. Dilemele noii puteri. Proiectul politic și proiectul	
identitar (iulie 2009 – februarie 2010)	193
7 aprilie – mai oranj decât Revoluția Oranj!	
Mingea este acum în terenul Bruxelles-ului	203
De ce tace Rusia? Dar America?	207
Și totuși, Ribbentrop-Molotov!	211
Pocherul geopolitic – Voronin sau Republica Moldova?	
(10 premise)	215
Proletarii nu au patrie, iar „liberalii”... limbă?!	219
Despre unionism, cu calm (I)	222
Despre unionism, cu calm (2)	226
Agentul integrării europene este... poștașul!	230
19 ani de Germanie mare	234
Dileme și false dileme la Chișinău	237
România, cea mai mare provocare pentru Republica Moldova	241
Americanii, despre Republica Moldova, la București	244
Tensiuni etnice în Republica Moldova (I)	248
Tensiuni etnice în Republica Moldova (II)	252
Tratatul de la Lisabona și Republica Moldova	256
Filat vine la București și pune Moscova pe gânduri	260
Proiectul 2014 pentru Republica Moldova	264
Dosarul Palanca – de ce acum?	268
Basarabeni au reintrat în viața politică a României	272
Tânără și (tot) neliniștită	276

7 aprilie, „Oci Ciornâi(e)” și Balcanii de Vest	279
Câtă Moldova și câtă Rusie?	284
Iluzia ucraineană	287
Patriotismul steagurilor neflutate	291
Unde se află Republica Moldova?	295
România privește Estul de sub scut	299
Dilemele regionale ale scutului american	302

Partea a IV-a. Referendum, anticipate și tensiuni preelectorale.

Republica Moldova, încotro?

(februarie – iulie 2010) 307

Constituția și stabilitatea de cimitir	310
„Jandarmul român” de ieri și birocratul român de azi	313
Zece motive pentru referendumul constituțional	317
„Votul de aur”, referendumul și integrarea	321
Cutia Pandorei a anticipatelor	324
Comsomolul naționalist	328
7 aprilie – „un pogrom”, iar Basarabia – „un lagăr de concentrare” ...	332
Axa Moscova-(Chișinău)-Budapesta?	336
Parada independenței și „independența” paradei	340
Mihai Ghimpu la București – declinul sau apogeul AIE?	344
„Trăiască poporul moldovenesc! Ura!”	348
Sondajul, geopolitica și Putin	351
Nicio soluție pentru Republica Moldova?	355
„Dragoste în vremea holerei” sau 10 probleme cu alegerile anticipate	359
Poți scoate Republica Moldova din URSS, dar cum scoți URSS din Republica Moldova?	364
Rusia – „über alles”?	367
„Proiectul Pasat”, un cocktail Molotov ruso-bisericesc	371
Geopolitica încinge politica	376
Cui nu-i place Decretul Ghimpu?	380
Sofismele de după Decretul Ghimpu	385
Șase luni decisive pentru Republica Moldova	389

<i>Partea a V-a. Europeanizarea, referendumul constituțional și campania electorală (iulie – noiembrie 2010)</i>	395
„Eu văd relația România – Republica Moldova inclusiv ca un barometru al relației Republica Moldova – UE”	400
Vectorul european al Republicii Moldova și provocările geopolitice ..	406
„Moldova riscă să cadă de pe hartă”	419
„Dacă Republica Moldova nu spune și nu cere lucrurile acestea, cine ne așteptăm să o facă în locul nostru?”	432
<i>Anexa 1. „Unirea cu România, o cale de integrare a Moldovei în UE”</i>	437
Bibliografie	463

Introducere

Identitatea, moldovenismul europeanist și alegerile de la 28 noiembrie 2010

„Moldova este mai mult decât o provincie românească, departe de a fi o provincie rusească și nu îndeajuns pentru a fi o națiune. Aici încep să intre în coliziune geopolitica și realitatea socială.”

(Fridman 2010a)

„Nu putem înțelege cu adevărat lumea în care trăim fără a încerca să îi integrăm și să îi înțelegem emoțiile.”

(Moisi 2009)

Imensul banner plasat pe coperta acestei cărți a fost afișat la meciul de fotbal Franța-România din 5 septembrie 2010, de pe faimosul Stade du France. Afișul este surprinzător, provocator, lipsit de dubii. Dincolo însă de spectaculozitatea gestului, o asemenea afirmație presupune, astăzi, în special după alegerile parlamentare din 28 noiembrie, o serie de dubitații pe care nici măcar aerul apodictic al afișului nu le poate înlătura.

Ce se întâmplă, de fapt, acolo? Ce (mai) este „Basarabia” din punct de vedere identitar? Și ce date ar mai trebui incluse în acest dosar pentru a reuși să înțelegem, fie și parțial, metamorfozele, uneori surprinzătoare, aluziile și iluziile electorale ale unei populații care pare că, la fiecare ciclu electoral, găsește și răspunsul. Sau nu îl găsește și vrea să încurce lucrurile și mai abitir.

Chiar dacă nu abordează explicit această temă, pentru că nu este o lucrare de sociologia națiunii și a naționalismului, sunetul de fundal al acestei cărți este, de cele mai multe ori, *dosarul identitar*. În realitate, el a fost deseori principalul mobil și obiectiv al majorității guvernărilor de peste Prut, mai ales al guvernării comuniste, fără ca mizele sale să dispară nici astăzi. De multe ori, și nu spunem asta pentru a frapa cu orice preț, o serie de discursuri vehiculate în spațiul public de la Chișinău – de la invocarea emfatică a „problemelor principale ale societății” până la discursuri care aduc în prim-plan „integrarea europeană” sau „noi suntem europeni!” – sunt conștiința falsă a unei tematici identitare, pe care, voit sau nu, cei care rostesc asemenea slogane doresc, într-o oarecare măsură, să o oculteze. Să nu o abordeze abrupt. Să nu fie, altminteri spus, obligați să răspundă la întrebări la care nu vor să răspundă, sau nu vor ca ceilalți să cunoască răspunsul lor la ele. Nu afirmăm aici că problemele sociale, economice sau cele care țin de integrarea europeană nu sunt importante. Spunem doar că, nu odată, îndărătul lor se ascunde inclusiv dorința de a oculta problematica identitară și de a o trece într-un repertoriu secund și irelevant¹.

Dar ea este prezentă. Îndrăznim chiar să mergem mai departe și să sugerăm că până și arhitectura noii puteri instalate după 28

¹ Chestiunea nu este nouă. Un clasic al analizelor dedicate relației dintre naționalism și marxism, de pildă, demonstra judicios cum marxismul a fost, deseori, „conștiința falsă” a naționalismului. Altminteri spus, preopinienți din cadrul Partidului Comunist argumentau polemic utilizând argumentele marxisto-leninist-staliniste încercând să soluționeze sau să revendice, în fond, mize naționale. Pe care nu le explicatau aproape niciodată! Un exemplu recent care demonstrează această evoluție este lucrarea istoricului Gheorghe Cojocaru, dedicată constituirii fantomaticii Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești (RASSM), de la 12 octombrie 1924 (Cojocaru 2009). Disputa dintre comuniștii ucraineni, în special, și cei români a fost extrem de sugestivă pentru a înțelege inclusiv inventarea și impunerea „limbii și a națiunii moldovenești” (în ciuda faptului că părinții fondatori, Marx și Lenin, învățau contrariul, respectiv că acestea nu există!), dar mai ales maniera razantă în care problematica națională era abordată. Disputa relevantă de Gheorghe Cojocaru este inclusiv un argument că ocultarea tematicii naționale nu însemna în niciun caz dispariția chestiunii în perioada sovietică (vezi pentru această chestiune și Dungaciuc 2004: 451-461).

noiembrie la Chișinău este și ea consecința, fie și tacită, inclusiv a unei mutații identitare semnificative în stânga Prutului. Despre această mutație va fi vorba, cu prioritate, în această introducere a celui de-al treilea volum dedicat explicit Republicii Moldova², menit să materializeze o serie de preocupări constante, săptămânale, ale autorului cu „chestiunea Republicii Moldova”, etapă care a început în decembrie 2008 și a continuat, în diverse forme, până la finele lui 2010.

Dar, înainte de a aborda frontal relația dintre identitate și alegerile din 28 noiembrie, trebuie să stăruim în premisele fatidicului „dosar identitar” din stânga Prutului și să mai adăugăm o serie de elemente, vitale în opinia noastră, pentru a înțelege ce s-a întâmplat cu această populație din perspectiva deja enunțată. Cine crede că problematica identitară este o fastidioasă discuție despre „sexul îngerilor” se înșală enorm. În realitate, multe din problemele cu care se confruntă inclusiv astăzi societatea au puternice semnificații sau resorturi identitare. O serie de dosare grave, ignorate sistematic și ostentativ în stânga Prutului – deportările, ecologia, problema pensiilor etc. –, vor fi afectând decisiv relația societății cu regimul sovietic de ocupație – „memoria socială” – și, prin recul, chimia sofisticată a autoidentificării.

Dar să o luăm cu începutul.

Teme recurente și radiografii absente

În ciuda unor discuții deseori încinse în ceea ce privește dosarul identitar în Republica Moldova, chestiunea este departe de a fi epuizată. Există și astăzi teme mari, cruciale pentru înțelegerea acestei problematice, care încă așteaptă abordări sistematice. Nu vom încerca să epuizăm aici enumerarea pilonilor lipsă ai unui asemenea dosar, dar câteva sugestii pot fi făcute. Relația societății din Republica Moldova cu trecutul sovietic trebuie clarificată, nu doar pentru o – ipotetică! – mai bună raportare la prezent, dar și

² Vezi Dungaciu 2005 și Dungaciu 2009.

pentru a înțelege că foarte multe dificultăți prin care societatea trece astăzi își au cauzele într-un trecut recent, necercetat și neînțeles până la capăt.

Un singur exemplu, luat la întâmplare, dintr-o imaginară bibliotecă a proiectelor absente³: „dosarul găgăuz”. Lipsește, deocamdată, o analiză a evoluției acestei comunități și a efectelor pe care le-a avut ocupația sovietică asupra ei (deznaționalizare, modificarea comportamentelor lingvistice, rusificare etc.). Există o serie de cercetări disparate⁴, dar lipsește încă un proiect coerent și convingător. O analiză judicioasă și sistematică ar dezvălui, pe de o parte, și ar deconstrui, pe de alta, multe dintre prejudecățile care mai există astăzi în interiorul și exteriorul comunității găgăuze relativ la perioada interbelică. În plus, ar releva nivelul de deznaționalizare la care a fost supusă această comunitate în timpul URSS.

Nu vom stărui aici asupra acestui dosar, nădăjduind că, odată și odată, vom avea prilejul să răsfoim un doctorat sau o lucrare academică dedicată acestei chestiuni. Noi vom merge mai departe și ne vom mărgini la trei aspecte în sensul celor sugerate mai sus, fără a avea în niciun caz pretenția de exhaustivitate: deportările, ecologia și pensiile.

³ Chestiunea aceasta a adecvării/inadecvării cercetării din Republica Moldova (ONG-uri, proiecte de cercetare etc.) cu agenda societății este o temă extrem de complexă. S-ar putea adăuga că multe dintre temele de cercetare care au generat rapoarte consistente la Chișinău sunt, de fapt, comenzi *externe*, respectiv consecințele agendei finanțatorului. Fiind singura sursă de finanțare disponibilă la un moment dat, fundațiile externe au decis agenda și „au comandat muzica” (acestea au creat inițial și ONG-urile sau centrele de cercetare). Au plătit, adică, pentru ceea ce intra direct în sfera lor de interes. Firește, asta nu asigură în mod necesar toate nevoile unei societăți. Lipsa fundațiilor sau a finanțatorilor interni a generat această relativă inadecvare între „nevoia internă” și „cererea externă”. Situația nu este nouă, au mai existat asemenea situații și în restul Răsăritului european, chiar dacă, probabil, nu la aceste proporții.

⁴ Vezi în acest sens articolul lui Igor Cașu, „Condamnat pentru că «respecta legile României»”, în legătură cu destinul primarului găgăuz Ștefan Petru Draganov, membru al Partidului Național Țărănesc, publicat în ziarul *Adevărul*, 12 ianuarie, 2011.

1. Cine este „homo sovieticus” sau deportările și identitatea

„...trecutul totalitar nu ne poate oferi soluții pentru prezentul și viitorul nostru și al copiilor noștri.”

(din Raportul Comisiei pentru investigarea regimului totalitar comunist din Republica Moldova)

Cu greu, după 20 de ani de ocultare oficială a problemicii, există astăzi la Chișinău un Raport al Comisiei pentru investigarea regimului totalitar comunist din Republica Moldova⁵ care încearcă, încă, să capete contururi oficializate. Apariția documentului⁶, profitând de desecretizarea unei bune părți din arhivele comuniste, este, evident, un eveniment, chiar dacă lăsat în umbră și marginalizat de unii politicieni sau lideri de opinie. Raportul este însă esențial pentru înțelegerea fenomenului și rămâne una dintre operele de pionierat în defrișarea unui material amplu, covârșitor prin cantitate. Ca orice lucrare de valoare, nici Raportul nu poate fi un capăt de drum, ci punctul de plecare al unor analize *calitative* care să pună sub reflector aspecte concrete, specifice, ale procesului de ocupație.

Unul dintre ele este cel identitar. Pudibonderia sau „corectitudinea politică” prezente astăzi în discursul public ne împiedică uneori să sesizăm dimensiunea etnică, identitară, a acestui fenomen, sau cel puțin să o subliniem public. Deportările sau persecuțiile politice nu au fost puse, deocamdată, în relație cu problematica identitară, de aceea ne lipsește, astăzi, abordarea *calitativă* a fenomenului. Nu doar *câți* sunt acei oameni, ci și *cine* sunt ei?

⁵ Cunoscută și sub numele de „Comisia Ghimpu” sau „Comisia Cojocaru”, după numele inițiatorului, respectiv al președintelui ei. Comisia a fost instituită la 14 ianuarie 2010, prin decret prezidențial. Raportul nu a fost încă prezentat în Parlamentul Republicii Moldova.

⁶ Raportul nu este tipărit integral. Părți din Raport au fost publicate inițial în ziarul *Timpul* (trei numere speciale, octombrie – noiembrie 2010). Sinteze ale materialelor Comisiei au fost publicate în același an într-un volum intitulat *Moldovenii sub teroarea bolșevică*, prefațat de președintele interimar Mihai Ghimpu (Comisia... 2010).

De unde provin, socialmente vorbind? Care era ecuația lor socială și etnică? Și ce a rămas pe locul pe care aceștia, în sate sau orașe, l-au lăsat gol?

Intuim cu toții răspunsurile, dar nu le-am văzut deocamdată prinse într-un studiu riguros, în care aspectele cantitative să fie selectate și ordonate după acest criteriu calitativ. Chestiunea este importantă, spunem noi, nu doar pentru a înțelege mai judicios alura trecutului nostru, profilul ocupantului sovietic, dar și pentru a înțelege ce ni se întâmplă astăzi, într-o societate liberă, dar nu într-o totuși eliberată de trecutul ei recent.

Doar un exemplu. Observația cea mai importantă care trebuie făcută în raport cu statutul „comunismului” în Republica Moldova e că Partidul Comuniștilor (PCRM) a fost și a rămas cel mai mare partid din republică, indiferent că, pe parcursul a peste un deceniu, și-a schimbat de câteva ori programul politic. De la „Uniunea Rusia-Belarus” la „integrarea europeană”, de la „trăiască Lenin” la „trăiască Republica Moldova”. O bună parte din populație votează „secera și ciocanul” indiferent de ce spun sau fac promotorii acestor simboluri. Persistența nostalgiei în stânga Prutului face din Republica Moldova un caz aproape unic. Niciunde în fostul lagăr sovietic această atitudine nu e atât de pronunțată, niciunde aderența la însemnele comunismului nu a fost atât de consistentă. Nici măcar în Rusia nu a fost și nu e votat atât de masiv un partid ce are ca simbolistică secera și ciocanul.

De ce s-a întâmplat asta? Ca să înțelegem aceste lucruri, trebuie să răspundem la o întrebare esențială: ce s-a întâmplat cu această populație în timpul regimului sovietic? Ipoteza noastră, ilustrată și în acest volum, este că experiența postsovietică a arătat că *rezistența la comunism a populațiilor ocupate a fost direct proporțională cu nivelul de conștiință națională a respectivelor populații*. Proiectul comunist nu a fost în niciun caz numai unul politic sau economic, ci și un proiect identitar, iar în stânga Prutului – ca și în dreapta lui – acest proiect a devenit evident de la început.

Ne lipsesc, deocamdată, studiile coerente și complete asupra acestei chestiuni, cu repercusiuni semnificative la nivelul conștiinței de sine a populației din Republica Moldova.

2. Etnia, sărăcia și pensia

„Din cei 800 de mii de pensionari din Republica Moldova, circa 400 de mii, adică jumătate, trebuie să fie dintre acei care nu au produs bunuri materiale pe teritoriul republicii.”

(Gheorghe Ghimpu)

Spuneam inițial că discuția despre efectele regimului sovietic asupra populației din stânga Prutului nu este în niciun caz o discuție bizantină despre „sexul îngerilor”. Iar lucrul acesta s-ar putea sesiza fără dubii dacă cineva ar fi studiat chestiunea sistemului de pensii din Republica Moldova în timpul ocupației sovietice și, mai cu seamă, a efectelor acestuia asupra bugetului republicii independente de după 1990. Printr-un asemenea exercițiu analitic s-ar sesiza cu siguranță mai bine efectele „Imperiului Răului” asupra cetățenilor Republicii Moldova de astăzi, iar aceștia din urmă ar afla mai multe despre ceea ce mai au încă de plătit ca urmare a regimului comunist de ocupație.

Iată chestiunea. Într-un articol intitulat „Filosofia puterii”, publicat în *Literatura și arta*, la 7 martie 1996, Gheorghe Ghimpu avertiza asupra unei situații de multă vreme cunoscută, dar aproape complet ignorată: „O bună parte din pensionarii (40-50%) din Republica Moldova n-au lucrat și n-au produs bunuri materiale pe teritoriul ei. Aceiași pensionari au venit la «locuri calde» din fostele republici unionale, în primul rând din Rusia, după ce au ieșit la pensie. Au venit cu bani mulți și cu scopul de a impune băștinașilor limba și cultura rusă, de a asimila și rusifica, în cele din urmă de a domina. Venind în Republica Moldova, ei au obținut peste rând apartamente și diverse privilegii. Astăzi li se plătește pensia de pe spatele băștinașilor. Partidele de guvernământ, în special *Interfrontul*⁷ (categoria menționată de pensionari tocmai sunt alegăto-

⁷ Interfrontul a apărut în 1988, ca o reacție a nomenclurii comuniste și a forțelor proimperiale din fosta URSS la procesul de democratizare a societății sovietice, existând astfel de organizații, cu aceeași denumire de Interfront, și în celelalte